

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ülkemizde son yıllarda yaşanan yüksek gıda enflasyonu, vatandaşların temel ihtiyaçlara erişimini zorlaştırmakta, özellikle dar gelirli hanhalklarının yaşam standartlarını ciddi şekilde tehdit etmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, 2024 yılında gıda ve alkolsüz içecekler grubu enflasyonu %43,7 olarak gerçekleşmiş, ancak dar gelirli kesimlerin hissettiği gıda enflasyonu %78'e ulaşmıştır. 2025 yılı Haziran ayı itibarıyla tüketici fiyat endeksi (TÜFE) yıllık bazda %35,05'e gerilese de, gıda enflasyonunun hanhalkı bütçesindeki etkisi devam etmekte, özellikle en yoksul %20'lik gelir grubunda gıda enflasyonu %111,7 gibi rekor seviyelere ulaşmaktadır. Bu durum, gelir eşitsizliğini derinleştirmekte ve çalışan yoksulluğunu artırmaktadır.

Gıda enflasyonunun temel nedenleri arasında Türk Lirası'ndaki değer kaybı, tarımsal üretimde kullanılan mazot, gübre ve yem gibi ithal girdilerin dövizle endeksli olması, iklim değişikliği kaynaklı arz şokları ve tedarik zinciri aksaklıkları yer almaktadır. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) raporları, iklim değişikliğinin 2035 yılına kadar küresel gıda maliyetlerini her yıl %1,5-1,8 oranında artıracığını öngörmekte, Türkiye'nin Akdeniz havzasındaki konumu nedeniyle bu etkilere özellikle hassas olduğunu belirtmektedir.

Ayrıca, TÜİK'in Nisan 2022'den bu yana madde fiyat listesini yayımlamayı durdurması, enflasyon hesaplamalarının şeffaflığına dair kamuoyunda ciddi güven kaybına yol açmaktadır. Gıda enflasyonunun kontrol altına alınması için tarımsal üretimde sürdürülebilirlik, çiftçilere yönelik desteklerin artırılması, tedarik zincirlerinin güçlendirilmesi ve şeffaf fiyatlama mekanizmalarının oluşturulması elzemdir. Bu bağlamda, gıda enflasyonunun nedenlerinin ve vatandaşlar üzerindeki etkilerinin araştırılması, tarım politikalarının etkinliğinin değerlendirilmesi ve fiyat istikrarını sağlayacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98, İç Tüzük'ün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

Utku Gökçör
Eskişehir Mv.

Serif ARPAÇI
Denizli Mv.

Nail ÇİLER
Kocaeli Milletvekili

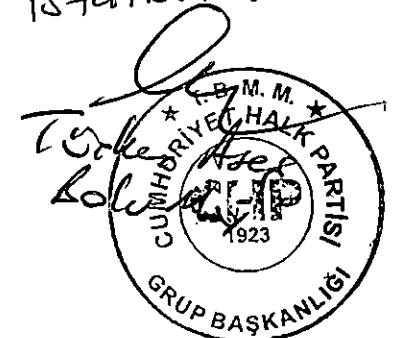
Mehmet Gökmen
GATAŞ Mv.

İsmail Özale
İzmir Mv.

Turan Taşkın
İstanbul Mv.

Özgür Erdem İNCESE
Ardahan Mv.

Adnan BEKER
Ankara Mv.

Gerekçe:

Türkiye, gıda enflasyonunda dünya sıralamasında üst sıralarda yer almaktadır. Dünya Bankası'nın 2023 raporuna göre, Türkiye reel gıda enflasyonunda %15 ile dünyada dördüncü sıradadır. TÜİK verilerine göre, 2024 Eylül döneminde gıda enflasyonu %43,7 iken, dar gelirli hanhalklarının hissettiği gıda enflasyonu %78'e ulaşmıştır. 2003'ten bu yana gıda fiyatları 31 kat artmış, bu oran genel enflasyonun (21 kat) oldukça üzerindedir.

2025 Nisan ayında Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) Gıda Fiyat Endeksi'ne göre aylık gıda enflasyonu %2,68 olarak gerçekleşmiş, ancak taze meyve ve sebze fiyatlarındaki dalgalanmalar ve iklim değişikliği kaynaklı arz sorunları fiyat artışlarını tetiklemeye devam etmiştir. Gıda enflasyonunun yüksek seyretmesi, özellikle dar gelirli vatandaşların hanhalkı bütçelerinde gıdanın payını artırmakta ve temel ihtiyaçlara erişimi zorlaştırmaktadır. DİSK-AR'ın hesaplamalarına göre, en yoksul %20'lik gelir grubunun gıda enflasyonu %111,7 iken, en yüksek gelir grubunda bu oran %30,8'dir. Bu fark, enflasyonun sınıfsal bir mesele olduğunu ve düşük gelirli kesimleri orantısız şekilde etkilediğini göstermektedir. Özellikle emekliler ve asgari ücret ile geçinmeye çalışan vatandaşlarımız gıda enflasyonu karşısında savunmasız kaldığını göstermektedir.

Türk Lirası'nın son yıllarda yaşadığı değer kaybı, tarımsal üretimde kullanılan ithal girdilerin maliyetini artırmış; Rusya-Ukrayna savaşı ve iklim değişikliği gibi küresel faktörler de gıda fiyatlarını yukarı yönlü baskılamıştır. TCMB, 2025 için %14'lük enflasyon hedefi belirlemişse de, gıda enflasyonunun bu hedefin üzerinde seyretmesi beklenmektedir. TÜİK'in madde fiyat listesini yayımlamayı durdurması, enflasyon verilerinin şeffaflığına dair ciddi eleştirilere yol açmaktadır. DİSK tarafından açılan ve kazanılan davaya rağmen TÜİK'in yargı kararına uymaması, vatandaşların resmi verilere güvenini sarsmaktadır. Ayrıca, tarımsal üretimde iklim değişikliği kaynaklı kuraklık, don ve sel gibi olaylar, ürün verimini düşürmekte ve fiyat dalgalanmalarını artırmaktadır. Çiftçilerin iklim krizine karşı desteklerden yoksun olması tarımsal üretimin sürdürülebilirliğini tehdit etmektedir. Bu sorunların çözümü için tarımsal üretimde yapısal reformlar, çiftçilere yönelik mali desteklerin artırılması, gıda tedarik zincirlerinin güçlendirilmesi ve enflasyon hesaplamalarında şeffaflığın sağlanması gerekmektedir.

Bu bağlamda gıda enflasyonunun nedenlerini, vatandaşlar üzerindeki etkilerini ve tarım politikalarındaki eksiklikleri analiz ederek, fiyat istikrarını sağlayacak ve hanhalkı refahını artıracak politikaların geliştirilmesi amacıyla Meclis Araştırması açılması gerektiği kanaatindeyiz.

MİLLETVEKİLİ ADI SOYADI	BÖLGESİ	İMZA
ALİ KARA SU	Sivas M.	
Gizem ÖLÜK	Muğla M.	
Bilal BİLİCİ	Adana M.	
Ayhan BAKOĞLU	Bartın M.	
Öğlehan BİLİCİ	Aydın M.	
A. Tuncay ÖZKAN	İzmir M.	
Ali ÖZTÜRK	Kahramanmaraş	
Suat Özcağlar	İstanbul	
Ayhan BAKUT	Adana	
Mahir POLAT	İzmir	
R. T. NALBANTOĞLU	İZMİR	
Burhanettin Bulut	ADANA	

